

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Sendt per e-post til nve@nve.no

Deres referanse: 201707386-416

Vår referanse
51781462v1

Ansvarlig advokat
Jøran Sandvik

Oslo, 13. januar 2023

ØYFJELLET VINDKRAFTVERK. AVBØTENDE TILTAK FOR REINDRIFTEN

1. Innledning

Vi viser til vårt brev 27. april 2022 med forslag til konkretisering av avbøtende tiltak for reindriften og NVEs vedtak om avbøtende tiltak 4. oktober 2022 for høstflyttingen 2022. Videre viser vi til brev fra statsforvalteren i Nordland 12. oktober 2022. Sistnevnte brev ble vi første gang kjent med i møte mellom NVE og Øyfjellet Wind AS (ØWAS) 14. desember 2022.

Nedenfor kommenterer vi brevet fra statsforvalteren samt enkelte generelle forhold knyttet til spørsmålet om avbøtende tiltak, jf. også møtet mellom NVE og ØWAS 14. desember 2022.

2. Merknader til statsforvalterens brev 12. oktober 2022

Statsforvalteren har som kjent i mange år vært motstander av prosjektet på Øyfjellet. På side 2 i brevet skriver statsforvalteren igjen at flyttleien er stengt. Vi stusser over at statsforvalteren både i sin generelle kommentar og ved gjennomgangen av de foreslåtte tiltakene ikke tar opp at flyttleien ikke var «stengt» våren 2022 da distriktet flyttet dels gjennom vindparken.

Når det gjelder statsforvalterens pålegg om opprettelse av ny siidaandel i vestre siida, gjør vi oppmerksom på at det har vært en prosess som har pågått med ulike klager og nye vedtak helt siden 2014. LMD opphevet ugyldig vedtak om opprettelse av ny siidaandel i mars 2021. Statsforvalteren har deretter tatt i bruk en alternativ hjemmel for å opprette siidaandelen i vestre siida. Vi vedlegger LMDs avgjørelse og statsforvalterens pålegg her. ØWAS noterer seg at både statsforvalteren og distriktet legger til grunn at man kan drive reindrift i området også i fremtiden og at det er ressursgrunnlag for å opprette en ny siidaandel i vestre siida etter etableringen av vindkraftverket, jf. vedtaket 21.03.2022. Det er vestre siida som tradisjonelt har brukt områder berørt av vindkraftverket.

Statsforvalteren skriver videre i brevet 12. oktober 2022 at *«Det er rett at det har blitt flyttet med bil til vinterbeitene og langs bakken tilbake de siste årene. Vi advarer imidlertid mot å «generalisere» og legge dette til grunn for hvordan flyttingen skal skje i fremtiden.»*

Distriktet har brukt lastebiltransport i mange år. Vi viser til vårt brev 24. september 2022 der det i bilag 5 er inntatt en redegjørelse fra distriktet selv for bruk av helikopter og lastebiltransport siden 2011. Så vidt vi skjønner har lastebiltransport vært brukt i distriktet i flere tiår. Statsforvalteren har blant annet truffet en rekke vedtak over flere år om utbetaling av støtte til slik transport. Beskrivelsen av

lastebilbruk er altså ikke en generalisering, men en beskrivelse av hvordan Jillen-Njaarke har drevet sin reindrift i svært lang tid – helt uavhengig av vindkraftverket.

Den videre gjennomgangen av avbøtende tiltak fra statsforvalteren går etter ØWAS' syn altfor langt i å støtte distriktet og Protect Sapmis tiltakspakke uten at det er grunnlag for det. Verken statsforvalteren, distriktet eller Protect sapmi forholder seg til at distriktet allerede har flyttet til fots gjennom vindparken uten ytterligere avbøtende tiltak. Vi viser i hovedsak til våre tidligere brev, men finner likevel grunn til å kommentere enkelte forhold under.

Mobile gjerder er mye i bruk i reindriften der man har behov for midlertidig styring av reinflokken. Vi er derfor uenig med statsforvalteren i at det er grunn til å være skeptisk til dette, jf. brevet side 3. I stedet støtter statsforvalteren distriktets ønske om permanente gjerdeanlegg på flere steder. Dette innebærer utbetalinger på et annet nivå til distriktet. I lys av at flytting gjennom vindparken lar seg gjøre helt uten gjerder, fremstår det som hensiktsmessig å se om mobile gjerder kan lette arbeidet. Dersom distriktet ønsker å bruke mobile gjerder, fastholdes forslaget fra ØWAS om å finansiere innkjøp av disse.

Hvis det blir behov for gjerder som krever søknader til reindriftsmyndighetene, er det distriktet som må sende søknadene. Det er distriktet som skal bruke gjerdene, og ØWAS kan ikke utarbeide slike søknader uten distriktets bistand. Distriktets nødvendige kostnader ved slik administrasjon vil være å anse som en del av de avbøtende tiltakene, jf. OEDs MTA-vedtak om både ansvaret for å sende søknader og dekning av kostnader ved administrasjon.

Når det gjelder brøyting, er vi enig med statsforvalteren at det ikke er hensiktsmessig å brøyte opp veiene hvis distriktet flytter til fots, og at kanter jevnes ut hvis det har vært brøytet. Brøyting som avbøtende tiltak er primært aktuelt hvis distriktet vil flytte med lastebil. Forslaget om brøyting ble fremsatt før man var kjent med distriktets flytting til fots våren 2022. En fleksibel løsning på dette er at distriktet varsler ØWAS før flytting om når og hvordan de vil flytte, slik at brøyting eller utjevning av brøytekanter kan tilpasses den aktuelle flyttingen.

I OEDs MTA-vedtak er det åpnet for stans av enkeltturbiner, typisk på kritiske punkter, dersom dette viser seg å være nødvendig. Flytting ble gjennomført uten slik stans av turbiner våren 2022. Hvis man etter å ha høstet ytterligere erfaring med flytting gjennom vindparken ser at det er behov for stans av enkeltturbiner, vil ØWAS selvsagt forholde seg til OEDs vedtak om det. Vi mener imidlertid at det ikke er grunnlag for å ta i bruk dette mulige tiltaket nå.

3. NVEs vedtak om konkretisering av avbøtende tiltak

OEDs vedtak om godkjenning av MTA-plan legger opp til en fleksibel tilnærming til de avbøtende tiltakene. Disse kan tilpasses de reelle behovene for å flytte forbi/gjennom vindparken og utnytte vinterbeitesone 5 også fremover.

Distriktets vellykkede flytting til fots våren 2022 er dessverre håndtert med stillhet både fra distriktet selv og statsforvalteren. Det hadde vært enklere i fellesskap å finne frem til gode avbøtende tiltak dersom alle parter forholdt seg til de faktiske forholdene i saken, herunder at det faktisk lar seg gjøre å flytte gjennom/forbi vindparken. Vi minner om at ØWAS' forslag til avbøtende tiltak og Naturrestaurerings notat ble utarbeidet før ØWAS ble kjent med at distriktet hadde flyttet rein gjennom planområdet våren 2022 uten ytterligere avbøtende tiltak.

ØWAS ønsker uansett å bidra til at reindriften arbeid med flytting kan gjennomføres så enkelt og effektivt som mulig. ØWAS foreslår på denne bakgrunn at det fattes vedtak av NVE i samsvar med forslaget 27. april 2022 punkt 3.1 – 3.3. Særlig følgende tiltak antar vi vil forenkle flyttingen:

- Dekning av kostnader til innkjøp av mobile gjerder og stille med lagringsplass til disse;

- Sikre fremkommelighet på veien i planområdet hvis distriktet ønsker å kjøre lastebil gjennom planområdet fremfor å bruke ferge til Hundåla som før;
- Fjerne fysiske hindringer og legge til rette for flytting til fots gjennom planområdet, som å ta ned brøytekanter, tilpasse skjæringer mv.;
- Redusere forstyrrelser i vindkraftverket ved å begrense menneskelig aktivitet under flyttingen;

I brevet 27. april 2022 har ØWAS også tilbudt dekning av utgifter til innkjøp av permanent samlegjerde i Demmeldalen eller ved Livatnet. I lys av flyttingen våren 2022 er ØWAS usikre på om distriktet ønsker et slikt anlegg og hvor det ønskes plassert. Dersom distriktet konkretiserer hva slags anlegg det ser for seg og hvordan det skal brukes, er ØWAS uansett positiv til å finansiere det.

De foreslåtte tiltakene kan kombineres. Vi har forståelse for at det er vanskelig å forutse med sikkerhet hvordan de enkelte tiltak vil virke, og hvordan de tilpasses best mulig, jf. også statsforvalterens brev side 4 første hele avsnitt. Det tilsier også at man har en dynamisk tilnærming til tiltakene. Dersom det på sikt viser seg at de ovennevnte tiltakene ikke er tilstrekkelige for å gjennomføre flyttingen på en god måte, kan NVE pålegge ytterligere avbøtende tiltak i fremtiden. Det gir også den klare fordel at man kan høste erfaring av flyttingen og tilpasse tiltakene til området og reindriftens bruk.

ØWAS er for øvrig enig i at distriktet vil bli påført merarbeid ved flytting gjennom vindparken til fots sammenlignet med situasjonen uten vindkraftverket. Det er en klassisk erstatningspost i reindriftsskjønn som avgjøres i skjønnsaken. Vi legger til grunn at NVE ikke skal fastsette erstatning for dette.

Kostnadene ved de tiltak ØWAS skal finansiere, fremstår som usikre. Dersom partene ikke blir enige om disse, kan omfanget av kostnadene overlates til skjønnsretten. Distriktet har selv i skjønnsaken vært skeptisk til at dette skal avgjøres av NVE, jf. prosesskriv fra advokat Gudesen til skjønnsretten 3. mai 2022 side 12 (vedlagt).

Vi vedlegger også et tidligere eksempel på vedtak fra OED der kostnadsspørsmålet ble overlatt til skjønnsretten. Det aktuelle vedtaket gjaldt krav om en lang rekke tiltak og erstatningsposter ved etablering av ny 420 kV-kraftlinje i Lakkonjarga reinbeitedistrikt. OED påla Statnett å finansiere et nytt merkegjerde. Kostnadene ved dette ble fastsatt i skjønnsaken, jf. vedtaket side 10-11. De øvrige kravene fra distriktet ble ikke tatt til følge.

Vi er kjent med at NVE skal gjennomføre nye konsultasjoner med distriktet. Vedtak om avbøtende tiltak bør fattes så raskt som mulig slik at det også er tid til å få avgjort en eventuell klagesak før skjønnsforhandlingene. Distriktet har hatt svært god tid til å redegjøre for sitt syn på dette spørsmålet.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Haavind AS

Jøran Sandvik
Advokat MNA

j.sandvik@haavind.no

Vedlegg

1. LMDs vedtak 22. mars 2021 (feildatert 2020)
2. Statsforvalterens vedtak 21. mars 2022
3. Prosesskriv fra distriktet 3. mai 2022
4. Vedtak OED om avbøtende tiltak Lakkonjarga 19. april 2017